

*Матеріали Всеукраїнської науково-практичної
конференції студентів та молодих вчених
«Південноукраїнські наукові студії»*

---

13. Харчук Р.Б. Сучасна українська проза: постмодерний період. — К: ВЦ «Академія», 2008. — 332 с.

Шпак О. В., студентка філологічного факультету
Науковий керівник: проф. Петінова О. Б.
*Університет Ушинського,
м. Одеса, Україна*

**МОЛОДЬ І ПРОТИПРАВНА ПОВЕДІНКА
(на матеріалах соціологічного дослідження)**

Актуальність дослідження зумовлена тим, що у сучасному світі дуже нагальною важливою проблемою залишається стрімкий ріст протиправної поведінки молоді в суспільстві. Адже сьогодні XXI століття, на жаль, характеризується не тільки великими здобутками у розвиткові науково-технічного галузі, а й великими труднощами, пов'язаними з значним поширенням злочинності в усьому світі. Сучасна молодь постійно живе в середовищі підвищеної соціальної напруги та психологічного дискомфорту, тому зараз вона є однією із найбільш уражених спільнот в економічному чи правовому відношенні у суспільстві.

Ця проблема не оминула й України, адже рівень безпечного життя для громадян у державі не є високим порівняно з іншими європейськими країнами. Зокрема найбільш розповсюдженими видами злочинів є розбій, грабїж, шахрайство, вимагання, вбивство з корисливих мотивів. Таке значне поширення цього явища в країні пояснюється різними чинниками, наприклад економічними, політичними, соціальними, психологічними, культурологічними. Тому вирішення цієї складної проблеми має важливе значення для покращення життя України, українського суспільства загалом.

Багато вчених і дослідників займалися саме вивченням і аналізом протиправної поведінки молоді. Це сучасні психологи Н. Максименко, Н. Малиш, О. Павлик, соціологи Л. Кучеренко, А. Беседін, юристи С.Гречанюк, Я. Квітка, педагоги І. Данченко, В. Лютий, О. Попов та ін. Також вагомий внесок у вивченні проблем профілактики правопорушень молоді зробили Л. Лінник, М. Калиняк, З. Зайцева, М. Фіцула.

Протиправна поведінка антинормативна, вона порушує заборонну або зобов'язальну норму права, є суспільно шкідливою, небезпечною для особистих (приватних) і суспільних інтересів, що охороняються законом. Вона тягне за собою небажані для суб'єкта наслідки, насамперед юридичну відповідальність [3].

Протиправна поведінка за своєю сутністю означає наявність конфлікту між особистістю і суспільством, між індивідуальними і суспільними інтересами. У соціальному сенсі головне у протиправній поведінці — її несприйняття, ігнорування існуючих суспільних відносин, нанесення шкоди правам та інтересам громадян, груп, суспільства.

Соціальна характеристика протиправної поведінки охоплює такі аспекти:

- історичне походження;
  - соціальну природу масиву правопорушень (проявляється у конкретному змісті елементів, які його утворюють);
  - соціальну природу протиправної поведінки (проявляється в її результатах);
  - структуру і динаміку правопорушень (залежить від змін умов соціального життя людей)
- [2].

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих вчених «Південноукраїнські наукові студії»

Щодо причин виникнення протиправної, або делінквентної поведінки у людей у соціології розрізняють за декількома напрямками: біологічний, психологічний, культурологічний, соціологічний.

Правопорушення — це суспільно небезпечне або шкідливо неправомірне (протиправне) винне діяння (дія або бездіяльність) деліктоздатної особи, яке спричиняє юридичну відповідальність [4].

Злочинами визнаються правопорушення, з якими пов'язана найбільша небезпека для суспільства і особи, вони посягають на суспільний лад, власність, економічні, політичні, культурні і особисті права людини. Правопорушення, що не настільки небезпечні, як злочини, і відповідальність за які не передбачено кримінальним законодавством, належать до провини - цивільної, адміністративної, дисциплінарної [4].

Соціальна профілактика — це один із напрямів реалізації соціальної політики, який здійснюють шляхом прийняття відповідного законодавства, економічними заходами, діяльністю установ освіти, охорони здоров'я, соціальної роботи культури, правоохоронних органів, засобів масової інформації тощо [1, с. 53].

Метою профілактичної роботи з молоддю є усунення факторів, що сприяють здійсненню будь-яких протиправних дій. Індивідуально-психічний фактор містить у собі викривлення особистісних рис, деформацію мотиваційної сфери, недостатню сформованість навичок спілкування, педагогічну занедбаність, можливе відставання у психічному розвитку [1, с. 53].

Об'єкт дослідження: респонденти, **вік:** від 15 до 23 років. **Предмет дослідження:** ставлення молоді до проблеми протиправної поведінки в суспільстві.

Мета дослідження: дізнатися ставлення молодого покоління до проблеми протиправної поведінки в суспільстві.

Задачі дослідження:

1. Дослідити розуміння молоддю важливості вирішення проблеми протиправної поведінки в суспільстві.
2. Проаналізувати обізнаність молодих людей у питанні протиправної поведінки.
3. Простежити ставлення респондентів до протиправної поведінки як явища.
4. З'ясувати їх думки щодо причин протиправної поведінки молодого покоління у XXI столітті.
5. Виявити вплив ЗМІ та Інтернету на думки молоді щодо делінквентної поведінки людей.
6. Окреслити вплив батьків для молоді у питанні протиправної поведінки у суспільстві.
7. Проаналізувати думки респондентів щодо ефективності профілактичних заходів для запобігання злочинності в Україні.

Гіпотези:

1. Провівши анонімне опитування, ми можемо припустити, що респонденти вважають проблему протиправної поведінки в Україні дуже актуальною на сьогодні.
2. Також з його допомогою ми зможемо побачити те, що більшість респондентів непогано обізнані в питанні протиправної поведінки,
3. Можемо припустити, що ставлення молоді до цього явища є вкрай негативними, що навіть за велику винагороду вони не захочуть ставати співучасниками злочину.
4. Кожна людина розуміє причину того чи іншого протиправного вчинку по-своєму, тому таке дослідження дасть нам можливість з'ясувати, що скоріше всього, на думку наших респондентів, головними причинами скоєння злочинів стоять економічні чинники такі, як нестабільність в країні чи бідність в родині, а також, що за кожен протиправний вчинок потрібно нести повноцінну відповідальність перед суспільством.

*Матеріали Всеукраїнської науково-практичної
конференції студентів та молодих вчених
«Південноукраїнські наукові студії»*

---

5. ХХІ століття не можливо уявити без ЗМІ та всесвітньої мережі Інтернет, тому можна припустити, що для наших респондентів зараз вони є основними джерелами інформації щодо поставленої проблеми і мають на них дуже великий вплив. Та інформація, яку вони надають про стан злочинності серед молоді, вважають достовірною.
6. Можемо припустити, що батьки нашої молоді досить часто торкаються питань протиправної поведінки, злочинності у суспільстві.
7. Також із відповідей респондентів, ми можемо припустити, що на їх думку, сучасні профілактичні заходи для запобігання злочинності серед молоді не є досить ефективними, і тому пропаганда та виховні заходи не дуже істотно можуть впливати на кількість злочинів в Україні.

В результаті проведення дослідження ми прийшли до таких висновків:

- наша молодь вважає проблему протиправною поведінки в Україні і світі дуже актуальною, тому наша гіпотеза з цього питання підтвердилася;
- ми виявили з відповідей наших респондентів, що вони непогано обізнані в питанні протиправної поведінки. Наша гіпотеза підтвердилася;
- також дізналися, як взагалі ставляться наші респонденти до такого явища, як протиправна поведінка. Результати показали, що більшість наших опитаних відносяться дуже негативно до будь-яких форм протиправної поведінки, тому не вважають себе спроможними вчинити злочин навіть за чималу винагороду. Гіпотеза підтверджена;
- було простежено, що більшість наших респондентів думають, що основними причинами скоєння протиправної злочинів є впевненість людини у своїй безкарності за злочин та низький рівень доходів сім'ї, тобто наша гіпотеза підтверджена частково; натомість вважають, що не за кожен злочин потрібно нести покарання, все залежить від обставин, за яких його було скоєно людиною, тому ця гіпотеза не підтвердилася;
- було досліджено, що для наших респондентів основними джерелами, з яких вони дізнаються про проблему молоді і протиправної поведінки дійсно є ЗМІ та Інтернет, а також те, що їхній вплив на думки і ставлення молоді є досить великим; а також на думку нашої молоді, інформація про сучасний стан молодіжної злочинності, яка поширюється в ЗМІ або в Інтернеті, є достовірною;
- з відповідей респондентів, було простежено, що батьки більшості з них дуже часто проводять з ними розмови щодо протиправної поведінки;
- також більшість респондентів відповіла, що заходи, які використовують для запобігання злочинності в Україні є дієвою і ефективною, тому за допомогою пропаганди і виховних заходів можна істотно зменшити кількість злочинів в Україні. Гіпотеза не підтвердилася.

Література:

1. Головка Н. Соціальна профілактика правопорушень : навч. посіб. – Київ: ДП «Видавничий дім «Персонал», 2017. с.174
2. Городяненко В. [підручник] : Соціологія. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-1423.html>
3. Тимошенко В. [стаття]: Протиправна поведінка: визначення та мотивація. URL: elar.naiu.kiev.ua/bitstream
4. Характеристика та ознаки правової, правомірної та протиправної поведінки / URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/law/9589/>